

فصل پنجم

درس دهم و یازدهم

قلمرو زبانی:

۱- مفرد واژه های زیر را بنویسید

الف) خطوط ب) طلبه ج) اشیا د) جنود

۲- در متن زیر کدام واژه بر شغل دلالت دارد:

«در زیر آن آتش شدید؛ بولدوزرچی جهاد خاکریز می زند. بر کوهی از آتش نشسته است و کوهی از خاک را جابه جا می کند و معنای خاکریز آنگاه تفهیم می شود که در میان یک دشت باز گرفتار آتش دشمن باشی»

۳- کدام واژه ای زیر اهمیت املایی بیشتری دارد؟ چرا؟

تاریخ - محض - هواپیماها - تازه نفس - لبنیات فروشی .

۴- چگونه می توان ثابت کرد که جمله زیر ، «غیر ساده» است؟

« تاریخ ، مشیت باری تعالی است که از طریق انسان ها به انجام می رسد »

۵- کدام یک از جمله های زیر ساده است ؟ ثابت کنید.

الف) دیشب در همان ساعات اولیه علمیات ، خطوط دفاعی دشمن یکسره فرو ریخت.

ب) آن آستین خالی اش ، که با باد این سوی و آن سوی می شود ، نشانه مردانگی است.

۶- برای واژه « افسرده » دو معادل معنایی بنویسید.

۷- نهاد و گزاره گزینه های زیر را مشخص کنید:

الف) من آزاده از خاک آزادگانم گل صبر، می پرورد دامن من

ب) من ایرانی ام آرمانم شهادت تجلی هستی است ؛ جان کندن من

- ۸- نقش ضمایر پیوسته مشخص شده را در بیت زیر بنویسید:
- الف) تنم گر بسوزی به تیرم بدوزی جداسازی ای خصم ، سر از تن من
- ۹- در متن زیر ، نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید:
- «در یکی از روزها که ماموران صلیب سرخ آمده بودند ، نامه و عکسی از پدرم برایم آوردند که وقتی به آن نگاه می کردم ، در نگاهش نشانی از خودم می یافتم»
- ۱۰- در متن زیر کدام واژه غلط املایی دارد؟ صحیح آن را بنویسید.
- «بعضی از مجروحان و پیرمردها خود را کاملا آماده شلاق کرده بودند و درهای داغ اردوگاه کلاه و لباس گرم پوشیده بودند؛ اما آنها با وقاحت همه کلاه ها و لباس ها را از تنشان بیرون کشیدند.»
- ۱۱- در متن زیر یک واژه ای «مشتق» و یک واژه «مركب» مشخص کنید:
- «از این که دو دختر ایرانی در نظر آن ها اینقدر خطرآفرین بودند ، احساس غرور و استقامت بیشتری می کردم. یاد روزهایی افتادم که می خواستم خدا امتحانم کند . باورم نمی شد که امتحان من اسارت باشد.»
- ۱۲- نویسنده کتاب «اسرار التوحید» کیست؟
- ۱۳- برای واژه «نسیان» یک مترادف بنویسید.
- ۱۴- در متن زیر کدام واژه از نظر املایی نادرست است؟ صحیح آن را بنویسید.
- «شیخ گفت : «هرچه ما خاستیم گفت ، و همه پیغمبران بگفته اند ؛ او بگفت که از آنچه هستید ، یک قدم فراتر آیید.» کلمه ای نگفت و از تخت فرو آمد و بر این ختم کرد مجلس را. »
- ۱۵- با توجه به متن، املای داخل کمانک را انتخاب کنید؟
- «تا با خاک اُنس نگیری راهی به مراتب (غُرب - قُرب) نداری.»
- ۱۶- جدول زیر را کامل کنید:

هم خانواده	مترادف	واژه
------------	--------	------

۱۷- معنی واژه های مشخص شده را در عبارت های زیر بنویسید:

- الف) بتازد به نیرنگ تو توسون من. ب) دریادلان صف شکنی هستند که دل شیطان را از رُعب می لرزانند.
- ج) وقتی أسوه تو آن تمثیل وفاداری ، عباس باشد؛ چه باک از دشمن. د) متن تقریظ رهبر معظم انقلاب بر کتاب - من زنده ام.-

ب) قلمرو ادبی:

۱۸- قسمت مشخص شده ، در بیت زیر دارای چه آرایه ای است؟

الف) حسرت نبرم به خواب آن مرداب کارام درون دشت شب خفته است.

ب) کنون رود خلق است دریای جوشان همه خوش خشم شد خرم من من

۱۹- در بیت زیر کدام واژه ها در معنای مجازی به کار رفته است؟

«به خون گر کشی خاک من ، دشمن من بجوشد گل اندر گل از گلشن من»

۲۰- در متن زیر «مشبه و مشبه به» را مشخص کنید:

هنوز فضا از نم بaran آکنده است ، اما آفتاپ فتح در آسمان سینه مومنین درخششی عجیب دارد»

۲۱- در بیت زیر کنایه را مشخص کنید و معنای کنایه ای آن را بنویسید:

«من آزاده از خاک آزادگانم گل صبر ، می پرورد دامن من»

۲۲- در بیت زیر، معنی مجازی «شعله» را بنویسید:

مپندار این شعله افسرده گردد که بعد از من افروزد از مدفن من»

۲۳- در عبارت زیر ، کنایه را مشخص کنید و مفهوم آن را بنویسید :

«تا با خاک انس نگیری راهی به مراتب قرب نداری»

۲۴- قافیه و ردیف بیت زیر را مشخص کنید:

«به خون گر کشی خاک من ، دشمن من بجوشد گل اندر گل از گلشن من»

قلمرو فکری

۲۵- بیت زیر به چه مفهومی تأکید دارد؟

«جز از جام توحید هرگز ننوشم زنی گر به تیغ ستم گردن من»

۲۶- مفهوم بیت زیر را بنویسید:

«من ایرانیم آرمانم شهادت تجلی هستی است ، جان کندن من»

۲۷- بیت زیر را از نظر محتوا بررسی کنید:

«مپنده این شعله ، افسرده گردد که بعد از افروزد از مدفن من»

۲۸- متن زیر یاد آور کدام آیه قرآنی است؟

«حال آن که در معركه قلوب مجاهدان خدا ، آرامشی که حاصل ایمان است ، حکومت دارد»

۲۹- با توجه به شعر زیر به سوالات داده شده پاسخ دهید:

حضرت نبرم به خواب آن مرداب کارام درون دشت شب خفته است

دریام و نیست باکم از طوفان دریا همه عمر خوابش آشفته است

الف) چرا شاعر به «خواب آن مرداب» حسرت نمی برد؟

ب) در شعر بالا «مرداب» چگونه توصیف شده است؟

۳۰- عبارات و اشعار زیر را به نثر امروزی گزارش کنید: